

סופרים נכון

חומרי לימוד לחידון אלוף השפה העברית

במסגרת התכנית העירונית
"רק מילה בעברית"
לעידוד וטיפוח השפה העברית
בבתי הספר היסודיים באשדוד

מאת ישראל ליכטמן

זדה סתם סופר

אַחַת, שְׁתַּיִם,
שְׁלוֹשׁ,
אַרְבַּע, חֲמִשׁ

סופר = מונה

זה סופר סת"ם

סת"מ = ספרי תורה, תפילין, מזוזות ומגילות

1
כאשר סופרים סתם, ללא תוספת של שם עצם כלשהו, במשחק מחבואים, למשל, סופרים בצורת נקבה: **אַחַת, חֲמִשׁ, שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה**. וכך, בית מס' **שתיים**, אוטובוס מס' **שש**, קו **שמונה**. גם בתרגילי חשבון משתמשים בלשון נקבה: **אַרְבַּע + תשע = שלוש עשרה**. **שלוש x שש = שמונה עשרה**. גם כשמדובר במספר עמוד בספר, נשתמש בלשון **נקבה**: עמוד מספר **שתיים**, שורה מספר **אַחַת עֶשְׂרֵה**.

אַחַת, שְׁתַּיִם,
שְׁלוֹשׁ, אַרְבַּע,
חֲמִשׁ

2

מספר מונה – סופר את שמות העצם אליהם הוא מצטרף.

שם עצם בזכר מונים בזכר:

שְׂבָעָה ימים, שְׂמוֹנָה ספרים, שְׁשָׁה עֶשְׂרֵי פרקים, עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה ילדים.

שם עצם בנקבה מונים בנקבה:

שְׁלוֹשׁ בנות, עֶשְׂרֵי תחנות, שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵי חולצות, שְׁלוֹשִׁים וְתֵשַׁע מפות.

3

בין המספרים 2 - 10 נציין את העצם תמיד ברבים:

חֲמֵשֶׁה שקלים, ולא חֲמֵשָׁה שקל

תִּשְׁעָה אחוזהים ולא תִּשְׁעָה אחוז וכו'.

4

ממספר 11 ומעלה ניתן לציין את שם העצם הספור, הן בצורת יחיד והן ברבים:

שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי ילד או שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי ילדים.

5

מספר סידורי - מציין את מקומו של דבר בתוך סידרה כלשהי:

עמוד **שְׁנַי** בספר, החודש **השמיני** בשנה, הצגה **ראשונה** מתוך שתיים,

מהדורה **שְׁנַיָה** (מתוך...) וכו'.

חֲמֵשֶׁה
שקלים

סיכום

ספירת עצמים ומספרים סידוריים בזכר ובנקבה:

מספר סידורי בנקבה	מספר סידורי בזכר	נקבה - בנפרד	זכר - בנפרד
ראשונה קבוצה ראשונה	ראשון יום ראשון	אחת ילדה אחת	אחד ילד אחד
שניה	שני	שתיים	שניים
שלישית	שלישי	שלוש ילדות	שלושה ילדים
רביעית	רביעי	ארבע אימהות	ארבעה בנים
חמישית	חמישי	חמש שורות	חמשה חומשים
שישית	שישי	שש חולצות	ששה ספרים
שביעית	שביעי	שבע מחברות	שבעה ימים
שמינית	שמיני	שמונה סוכריות	שמונה חודשים
תשיעית	תשיעי	תשע ילדות	תשעה זוגות אופניים
עשירית	עשירי	עשר	עשרה
האחת-עשרה	האחד עשר	אחת עשרה	אחד עשר
השתים עשרה	השנים עשר	שתיים עשרה	שנים עשר
השלוש עשרה	השלושה עשר	שלוש עשרה	שלושה עשר
השמונה-עשרה	השמונה עשר	שמונה-עשרה	שמונה-עשר

והמספרים עצמם זכר או נקבה?

6

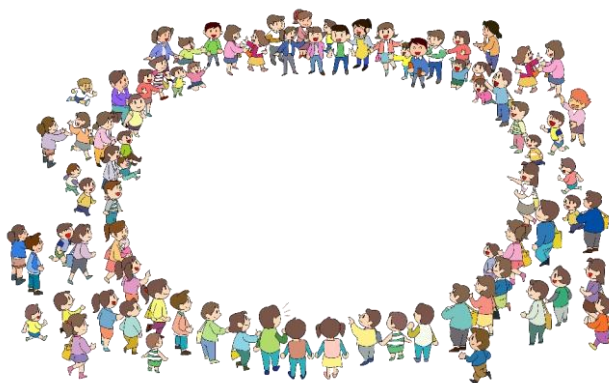
<u>מיליונים</u>	<u>אלפים</u>	<u>מאות</u>	<u>עשרות</u>	<u>אחדות</u>
<u>לשון זכר</u>	<u>לשון זכר</u>	<u>לשון נקבה</u>	<u>גם לזכר</u> <u>וגם לנקבה:</u>	<u>עפ"י העצם</u> <u>הנספר:</u>
שלושה מיליון, חמישה מיליון, תשעה מיליון.	שלושת אלפים, חמשת אלפים, תשעת אלפים.	שלוש מאות ארבע מאות שש מאות	עשרים בנים עשרים בנות תשעים ספרים	ספר אחד שלוש תמונות תשעה נרות

רק ספרת האחדות של מספר, מותאמת למין העצם אליו מתלווה המספר:
המספר 8,463,534 במילים:

שְמוֹנֶה מִיליוֹנִים, ארבע מאות ששים ושלושה אלף, חמש מאות שלושים וארבעה ילדים.
שְמוֹנֶה מִיליוֹנִים, ארבע מאות ששים ושלושה אלף, חמש מאות שלושים וארבע ילדות.

זכר ונקבה ברא אותם

לספירת שמות בזכר ונקבה, יחדיו, יש להשתמש במספר בזכר:
בכיתה, **תשע** תלמידות ותלמיד **אחד**, סה"כ **עשרה** תלמידים.

סה"כ **תשעים ושנים** בני אדם במעגל
נכון או לא?

תאריכון

7

תאריכים בחודש - סופרים בזכר: **תשעה במאי**
לא תשיעי במאי **ולא** תשעה למאי.

עשרים ואחד ביוני
ולא עשרים ואחד ליוני

ארבעה בינואר
לא ארבעה לינואר
ולא רביעי בינואר.

זכרו: תשעה באב, עשרה בטבת ואחד במאי.

8

אחרי מילת ההכפלה "פי", יבוא מספר **זכר**: פי שמונה, פי אחד עשר, פי שנים.
ואילו המילה **פעם** נחשבת **כנקבה** ולכן נאמר: פעם אחת, שתי פעמים/פעמיים,
שלוש פעמים, שמונה פעמים.

9

לציון גיל משתמשים במספר נקבה. מדובר בשנים: אני בת שש, (שנים)
אחי בן שלוש עשרה, אחותי בת עשרים וחמש.

10

איך נדע אם חפץ מסוים הוא זכר או נקבה?
מוסיפים תואר לשם העצם,
גדול – גדולה, ארוך – ארוכה, כחול – כחולה.

למשל אם שם העצם הוא כיסא, תשאל את עצמך אם כיסא הוא גדול?
או כיסא גדולה?
התשובה הנכונה היא כמו בן כיסא גדול, ומזה אפשר להסיק שכיסא הוא זכר, כי
הוא גדול, ולא גדולה.

דלת – חזק או חזקה?
עין – כחול או כחולה?
שולחן – גדול או גדולה?

תרגלו עצמכם על פי הכללים שלמדתם עד כה

רשמו במילים:

$$35 = 7 \text{ כפול } 5$$

מאסטו סאמאקא = אהא קאסא מאסט : טאזא טאמא

$$= \text{אני נוסע באוטובוס בקו } 5$$

מאסט ולכ אמא זא

$$= \text{לחברי } 10 \text{ גולות ולאחיו } 5 \text{ גולות. כמה גולות יש להם בסה"כ?}$$

טאקא טאמא מאסט כ"טמכ טאקא מאסט טאזא טאקא טאמא

$$= \text{אחי חסך } 98 \text{ ש"ח ו-} 25 \text{ אגורות}$$

טאטאטא מאסטו סאמאקא ש"ח טאמאטא סאמאט

$$= \text{יום הולדתו ה-} 10 \text{ חל ב-} 26 \text{ במאי}$$

אמאסט טאמאטא סאמאקא קט אלאמאט וטאקאט סא

$$= \text{גבוה ממך פי } 2$$

ס"מאמא ט

$$\text{רשום במילים : } 55555$$

ש"ח טאמאטו סאמאטו טאמאטו מאסט לזא טאמאטו סאמאטו

ולאחר התרגול – גשו אל הקובץ האקסל "בחן את עצמך בספירה נכונה".

